

ПРЕМЬЕРА

С этиньны 4 күнүгэр "Синема-центр продакшн" компания "Тыал баарын тухары" уус-уран киинэни улахан экранга таһаар. Бу киинэни Сергей Потатар уһулла. Премьеранан сибэ-эстээн, биһиги режиссеру көрсөн санга улэтин уонна айар былааннарын туһунан кэлсэтибит.

— Сергей, билэрибит курдук, эн киинэ эйгэтигэр маннайы холонунт буолбатах. Эбиитин сахалартан аан бастаакин "А" кылаастаах улахан форумтан — Москваба ХХХ аан дойдугаабы киинэ фестивалыгар Россия аа-тыттан кыттан, "Тыын" дьин улэҥ кириитиктэр сыанабыла-рын ылбыта, хартыынан Фран-цияга кытта кестүбүтэ. Ол аны-гы олох омоллоох өрүтүн ойу-луур киинэ этэ дии. Оттон санга улэҥ туох ис хоһооннообун би-лиһинэр эрэ.

— Бу киинэм сценарийын кыт-та "Синема-центр продакшн" ком-пания генеральнай продюсера Матвей Торовакин билсэн, көрөөччү болбомтотун тардыа ди-эн сакаасчыт быһыытынан биһирэ үлэлэстэ. Киинэбигитин от ыйыгар Мэнгэ-Хангалааска Арылаах алаас-ка, Манчаары баһабыгыгар усту-буттут. Ис хоһоонун биһилиннэр-дэххэ, историческай хабааннаах, остуоруйа, номох быһыытынан сабаланаар, XIII үйэ бүтүүтэ ойу-лалар. Сценарийы АТЛКИ препо-даватель Татьяна Егоровалыын су-руйбуттут. Иккин урукку өттүгэр "Тыын" киинэбэр үлэһэспитт.

Биир алааска Мобуос дьин ба-ай кили баар, Айыыка дьин кыыс-

"Тыал баарын тухары"

таах. Чуһаһынан Эр соботох дьин уол ийэтинээн олоһор. Ийэтэ өлбүтүгэр уол соботохууар уонна кыһыы дотор онгостоору уорар. Бу уол сирэйдиин-харахтын дьонтон ураты, сырдык харахтаах, сырдык баттахтаах. Айылгаттан дыык-тээрин билэн ийэтэ тора харахтан кистээн улаатыннарбыт. Ол иһин кыһыы уорбутун, абааһы күрөспит дьин аймаалган таһар. Кыһы ой-оһ ылыхтаах Сэттэ Тимэх дьин ки-нээс уола эрчимтэтин кытары быһыыы турунар. Кыыс туһугар ох-

суһу барар. Олонхо сюжеттыгар маа-рынтыйар курдук. Ол сизиринэн көрөөччү үчүгэйдик түмүктэ-нэр эбит дии саныан сеп. Ол эрэри эйдөөн көрөр кили киинэ буһуутэ икки өрүттээбин толкуйду-охтаах. Килини олоһун тухары хайа суолунан баран эрэ-рин, таба тайааһы-тын эбэтэр сысты-тын туһунан санаа үйэ-хаайа тулар. Ымсыы, күнүлүһүн, таһнары кырдук кэ-дирпи өрүттэр бу хар-тылаба таарылгал-лар. Онон, мин саны-ахпар, киинэ эмиэ олох өрүттэрин тол-куйдаатар аналаах, ол иһин бытовоей-пси-хологическай жанры дьүөрэлэтибит.

Эр соботох уобараһын Саха те-атрын сүрүн машиниһа Ньуруста-ан Мандаров арыйда. Кини артыыс буолбатах эрэри, тас көрүҥүнэн сүрүн оруолга барсар, бу улэтинэн итэҕэлбин толордо. Айыыка оруу-лугар ХИФУ-га экономика уэрэ-нэр, "Мисс ЯГУ" тигулаах Лена Максимова оонньоото. Итини сэр-гэ Саха театрын, үнэр көлүөнэ те-атрын, Нерюнгри театрын артыыс-тара, Мэнгэ-Хангалаас талааннара кытыннылар. Бу киинэбэр ырыа

тылын суруйдум, Хаптастан "103" бөлөх уонна Максима толордулар, Мария Барабанская кили уһулла.

— Ангардас бу күһүн "Көһүл боотурдартан" сабаалаан кэжэ премьерэ буолла. Эһиги киинэбигэр манна ханылыы буолба-тах дуо?

— Билигин Саха сиритэр киинэни усту мааскабай кестү буол-лан эрэр. Ол да иһин киинэни онорорбутун, көрөөччү хабар-быһынан билигин Россияга бас-таан иһэр регионунан билгилэллэр, кинотеатрдарбыт үлэлэрэ тахсыр-лаах. Онон бу жанр сайдан иһэрэ кэрэхсэбиллээх, маньаха прави-тельство таһыыгыгар ейебул баар буолуохтаах, кэлэр өттүгэр киинэ туһунан сокуон олоххо кириэхтэ-эх дии саныыбын. Манна үптээх-харчылаах, кыахтаах дьон кыт-тылаахтаах. Того диэтэххэ, киинэ идеологическай анала, оруола би-лингтэ киингэ эмиэ күһүрэн иһэр, ыччат киинэнэн олоһор, тыһаар буолла, этэргэ дылы, туох баар тыһылын-өстүүн, туттардыын-хап-тардыын иһлэ хабад ылар.

Оттон санга бырайыактыгытар баһачча куустээх састаап кытына. Таһааччы режиссерунан Алек-сандар Лукин, звукоорежиссерунан Иннокентий Сивцев, музыкаба Илья Петухов, графикаба Ростис-лав Павлов, Владимир Мункуев уо.д.а. үлэһэстилэр. Семен Амана-тов оператордоолар. Кини Моск-ваба ВГИК-ка үөрэнэр, билигин

Азербайджанга киинэ уһула сыл-дыар. Дьинтээх киинэбэр чуһаһы састааптыт, техникаһы да, дра-матургическай өттүнэн. Онон көрөөччү ирдэбиллэрэ эппаталар-гына таһымнаах буоларытар кыһалынныбит.

— Эн Шенгин аатынан урдук театралынай училищаны бүтүр-битин, салгыы ГИТИС-ка ре-жиссер быһыытынан Марк За-харовка үөрэммитин дии. Би-лигин эмиэ үөрэххэ кирибит, театртан кылаабынай режиссер дуоһунаһыттан барбыт дьин этэллэрэ кырдык дуо?

— Театртан барбыт дьин кэл-сииллэрэ оруна суох, баарбын. Те-атрга өрү биир кили кылаабынай режиссер дуоһунаһыгар сылдыбатын, атыттар эмиэ бору-обаланннынар, сонун көрүүнү кил-лэрдиннэр, атастаһан үлэһээн көрдүннэр дьин бэйэбит испити-гэр быһаарыммытыт, быһата "творческий поиск" баран иһик-тээх. Айар былаан үтүс. Чуһас-таабыны ыллахха, сэттиннигэ Уңкуу театрын 30 сыллаах үбүлүүһүнэн Сергей Зверев-Кыыл Уола айымньытынан "Оргуһахтаах кыыс" спектаклы бэлэмниибин. Сахабыт театрыгар Баһылай Ман-чаары туһунан спектаклы туруора санаалаахпыт. Манна Сизен Чолбо-дуу кытта пьесаны суруйдуубут. Манчаарыны атын өттүттэн көрдөрөр курдук хайытыттан тах-сан, саһырыт, тийэх сылырын хабад көрөөччүгэ таһаарар толкуй-даахпыт.

Оттон үөрэниин, салгыы сайдар туһунан эттэххэ, ити чааһыгар эмиэ баба санаалаахпыт. Моск-ваба Урдук режиссура курстай-гар уһуулууга толкуйдаар баал-лар.

Баһаһаны Саргылаана ДАНИЛОВА бэлэмнээтэ.

Саха Сирэ - 2010 - Атырдьах 28